

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), APRIL 13, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 73

Solistinja nastopi na Zarjinem koncertu

Miss Josephine Klun

V nedeljo, 16. aprila bo pevski zbor Zarja podal svoj spomladanski koncert na odru Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Ob tej priliki bo prvič nastopila v Clevelandu poznana slovenska pevka iz Pittsburgha, Pa., Miss Josephine Klun.

Miss Klun je že neštetokrat nastopila na priredbah naših društev v pittsburghski naselbini. Poseduje izvrstnen sopran. Glasbo študira že več let pod imenitnimi dirigenti. Njen cilj je povzpeti se na mesto operne pevke, kar bo s svojim vztrajnim delom prav sigurno dosegla.

Nedeljski vzpored Zarjinega koncerta vsebuje zelo bogate pevske točke. Mešan zbor bo otvoril program točno ob 3.30 uri popoldne, ko bo zapel: "Piknik v gozdu" in "Vrbsko jezero."

V duetu boste Sophie Elersich in Alice Tekavec zapeli "Home Coming" in "Trebaj ni," nakar bo kvartet Albert Fatur, Andy Turkman, Frank Elersich in

Frank Kokal zapel "Pastirček" in "Z veseljem srcem voščim."

Lepo koroško narodno pesem "Da b' biva liepa ura" in "Mati piše" bosta podala Josephine Turk in Tony Perušek. Frank Kokal bo pa zapel "Tebi le se glasi."

Miss Klun je že neštetokrat nastopila na priredbah naših društev v pittsburghski naselbini. Poseduje izvrstnen sopran. Glasbo študira že več let pod imenitnimi dirigenti. Njen cilj je povzpeti se na mesto operne pevke, kar bo s svojim vztrajnim delom prav sigurno dosegla.

Kakor lahko razvidite iz prvega dela programa, bo Zarja podala v nedeljo nekaj izrednega. Tudi drugi del programa bodo posetniki z užitkom poslušali, saj vsebuje lepe narodne in znanstvene skladbe. Po koncertu se razvije prosta zabava v prizidku, kjer bo prevladovala domačnost in dobro razpoloženje. Javnost je prijazno vabljena na udeležbo.

Lattimore pravi, da ne pozna Budenza, ki bo v ponedeljek nastopil kot priča McCarthyja

WASHINGTON, 12. aprila—Visoki svetovalec Državnega oddelka Owen Lattimore, katerega senator McCarthy obtožuje, da je vodilni "sovjetski vohun v Državnem oddelku," je včeraj izjavil, da ne pozna bivšega spreobrnjenega komuniste Louisa Budenza, ki bo v ponedeljek nastopil pred senatnim pododborom kot McCarthyjeva priča.

Senator McCarthy je že zadnji teden naznanil, da bo razkril ime "tajinstvene priče," ki bo njegove obtožbe proti Lattimoru podprla. Ta priča je Budenz, ki je nekoč bil v uredniškem štabu glasila ameriške Komunistične partije Daily Worker.

Budenz pa medtem ni hotel podati nobenih izjav proti Lattimoru. V Midlandu, Mich., kjer poučuje na neki katoliški univerzi in se mimogrede ukvarja s pričanjem proti svojim bivšim tovarišem, je Budenz rekel, da pričakuje poziv senatnega pododboru. Toda izjavil je, da ni nikoli ne videl in ne govoril s senatorjem McCarthyjem.

Budenz je podal le izjave, tikajoče se ameriške zunanje politike. Med ostalimi je rekel, da je ameriška politika na Kitaj-

Italija je dobila prvo pošiljko ameriškega orožja

NEAPELJ, 12. aprila.—Danes je v strogi tajnosti bila iztovorjena prva pošiljka ameriškega orožja, ki je dospela v tukajšnje vojaško pristanišče ponoči.

De Gasperijsva krščansko-demokratska vlada ni hotela razkriti, v katero pristanišče bo priplula ameriška ladja "Exilona," ker se je bala, da bodo delavci po navodilu komunistov in socialistov vrgli orožje v morje. Komunisti so oklicali splošno stavko v Neapolju, toda orožje je že bilo iztovorjeno in poslano v vojaška skladišča, predno se je stavka dejansko začela.

Močni oddelki vojaštva in policije so zavarovali pristanišče "Vojvodinje Aosta," ko je tekom noči bilo iztovorjenih 319 ton artilerije, manjšega orožja in municije. Kljub vsem meram previdnosti, se veruje, da se bodo komunisti in socialisti zopet postavili oboroževanju Italije in storili vse kar bo v njihovi moči, da bi oboroževanje ovirali.

NOVA ODVETNICA

EMMA SKOFF

Miss Emma Skoff, hči obče poznane družine Mr. in Mrs. John Skoff iz 19301 South Lake Shore Blvd., Euclid, O., ki je prošlega februarja meseca z odliko prestala preizkušnjo v odvetništvu, je bila sprejeta v prakso 31. marca v Allerton hotelu.

Nova odvetnica je graduirala iz Shore High šole, kjer je bila častna govornica pri graduaciji, nakar se je vpisala v Flora Stone Mather kolegij, odvetniške študije pa je dovršila v Western Reserve odvetniški šoli, kjer je dobila za odlične študije plačano šolnino (Ranney scholarship) v odvetništvu.

Miss Skoff, kot njenim staršem, izrekamo naše iskrene čestitke, ter ji želimo mnogo uspeha v njeni karjeri!

ZITO POSLANO ZA JUŽNO KITAJSKO

TOKIO, 11. aprila.—Komunistična radio postaja v Peipingu je danes naznanila, da je vlada poslala iz Mandžurije 600.000 zita za področja južne in centralne Kitajske, kjer vlada huda lakota. Obenem je vlada olajšala težak položaj prizadetega prebivalstva z deljenjem druge hrane.

PRESEDNIK ČILEJA PRIDE V AMERIKO

WASHINGTON, 10. aprila.—Prihodno sredo bo prišel v Zedinjene države predsednik Čileja Gonzales Videla. Vladni uradniki so naznanili, da bo Gonzales dočakan v Washington z vsemi častmi.

Zedinjene države preiskujejo, če je ameriško letalo bilo nad sovjetskim ozemljem, ko se je pripetil incident

Unijski voditelji bodo šli v zapor zaradi piketiranja

WARREN, O., 12. aprila.—Common Pleas sodnik ashlandskega okrožja H. E. Culbertson je danes potrdil obsodbo unijskih voditeljev in članov unije, ki so v zvezi s stavko pri Taylor-Winfield Corp. prezrli sodnijski ukaz, po katerem je piketiranje pred tovarno bilo prepovedano.

Vkupno je bilo obsojenih 18 članov United Electrical Workers unije na zaporne kazni od 10 do 12 dni in globo od \$50 do \$100.

Sodnik je dal na izbiro obsojenim unijskim članom, da lahko gredo v zapor čez nedeljo, ali pa naenkrat prestanejo celo kazen. V prvem primeru bi se obsojeni morali javiti v okrajni jetnišnici v soboto zjutraj ob 7, izpuščeni pa bi zopet bili ob 7. zjutraj v ponedeljek.

Glavni tajnik ZN bo verjetno šel na pogovore v Moskvo

LAKE SUCCESS, 12. aprila.—Glavni tajnik organizacije Združenih narodov Trygve Lie je danes izjavil, da ni izključeno, da se bo koncem meseca podal v Moskvo na pogovore, katerih cilj je, da se konča kriza, ki je izbruhnila zaradi kitajskih nacionalističnih delegatov v organizaciji Združenih narodov.

Lie bo odpotoval 22. aprila v Evropo in meni, da bi ob tej priliki lahko šel tudi v Moskvo. Pred in tekom sestanka zunanjih ministrov treh zapadnih sil se bo glavni tajnik nahajal v Londonu.

Glavni tajnik ZN je nedavno priporočil, da se v okviru Varnostnega sveta skliče konferenco zunanjih ministrov štirih velikih sil, vključno Sovjetske zveze, da bi se omililo sedanjo napetost. Priporočil je tudi, da Zedinjene države in Sovjetska zveza sprejmeta mirovni program, katerega naj izvajata v teku dobe dvajsetih let.

Uradniki ameriške službe v Pragi na zatožni klopi

PRAGA, 12. aprila.—Jutri se bo na sodnji Paňkraca začela obravnava proti skupini češkoslovaških usplencev ameriškega urada v Pragi.

Češko ministrstvo za informacije je povabilo na obravnavo časnikaške zapadnih časopisov. Toda dosedaj še ni bilo objavljeno proti kakšnim obtožbam se bodo zagovarjali aretirani uradniki in uposleni.

Pred naznanilom o obravnavi češkoslovaška časnikarska agencija naznanila, da je že drugi češkoslovaški državljani pustil svoje delo pri amerškemu uradu, ki da kaže "naraščajočo sovražnost proti Češkoslovaški."

Senator Bridges predlaga, da se na mejo Rusije pošlje "do zob oborožena" letala

WASHINGTON, 12. aprila.—Državni tajnik Dean Acheson je danes izjavil, da bodo Zedinjene države izvršile polno preiskavo v zvezi z ameriškim letalom, zaradi katerega je sovjetska vlada poslala ostro protestno noto, ker da je baje vdrlo globoko nad sovjetskim ozemljem in streljalo na sovjetska letala, ki so na streljanje odgovorila.

Acheson je naznanil, da Obrambeni oddelek zbira podatke, ki so v zvezi z incidentom. Veruje se, da ameriška vlada ne bo odgovorila na sovjetsko protestno noto, dokler ne bo zbrala vse podatke, ki so v zvezi z ameriškim letalom, ki je izginilo nekje na Baltičkem morju.

V Beli hiši je Trumanov tiskovni načelnik Charles G. Ross izjavil, da Državni oddelek verjetno ni prišel v stike s predsednikom v zvezi s to zadevo. Pristavil je, da bo Truman v celoti obveščen o incidentu.

Medtem pa je senator Styles Bridges izjavil, da bi se na mejo Sovjetske zveze moralo poslati do "zob oborožena" letala, ki bi patrolirala nad Baltičkim morjem. Čeprav okoliščine, pod katerimi je prišlo do incidenta, še niso znane in je v sovjetskem protestu rečeno, da je ameriško letalo vdrlo 13 milj v Sovjetsko zvezo ter streljalo na sovjetska letala, je Bridges rekel, da bi se "Jožefu Stalinu moralo dati vedeti, da če bo streljal na ameriška letala, bodo slednja na streljanje odgovorila."

Bridges je viharno napadel Sovjetsko zvezo, ki da je odgovorna za incident. Okrcal je že vnaprej tudi vse one uradnike, ki bi mogoče predlagali, da se preneha s poletji v bližini sovjetskih mej.

Bridges je dalje rekel, da so obtožbe sovjetske vlade "fantastične," ker da kolikor je njemu znano, ameriško letalo ni bilo oboroženo.

"Pravim, naj se naši patrolni poleti nadaljujejo. Uporabi naj naše najnovejše modele letal. Piloti teh letal naj bodo naši najboljši ljudje. Pravim tudi, naj se ta letala oborožijo do zob," je izjavil Bridges.

Senator je pristavil, da so gornje izjave njegovo osebno stališče, ki sloni na informacijah, katere je dobil v zvezi z incidentom.

ITALIJANI SO SE STEPLI ZARADI SPAGHETTOV

PARIZ, 12. aprila.—Dve skupini italijanskih izletnikov sta se danes spopadli zaradi krožnička spagetov. Do splošnega pretepa, pri katerem je sodelovalo 100 izletnikov, je prišlo, ko je neki izletnik po nesreči spustil krožnik spagetov na glavo nekega drugega izletnika.

DEMONSTRACIJE PROTI OBOROŽEVANJU FRANCIJE

CHERBOURG, Francija, 12. aprila.—Tukajšnja organizacija "Partizanov miru" je danes objavila poziv za množične demonstracije proti oboroževanju Francije. Demonstracije bodo jutri, ko se pričakuje, da bo ameriška ladja v okviru programa za oboroževanje zunanjih dežel pripeljale prvo pošiljko orožja.

Dodatek

Dodatno v zahvali za pokojno Jennie Kristoff bi se moralo glasiti, da se prizadeta družina iskreno zahvaljuje pevske-mu zboru Jadran za krasne, v srce segajoče zapete žalostinke ob krsti blagopokojnice.

Izredna seja

V petek zvečer ob 7:30 uri se vrši izredna seja direktorija in Kluba društev Slov. društvene-ga doma na Recher Ave. Ukrepalo se bo o proslavi slavnostne otvoritve nove dvorane in prisi-se vse druge rojake in rojakinje, ki so pri volji pomagati na ta dan, da pridejo na to se-jo.

Unijski voditelj bo deportiran

Imigracijske oblasti so več-raj ukazale deportacijo cleve-landskega unijskega voditelja in samopriznanega komuniste Da-vida Balinta, ki je živel v Zedi-njenih državah od leta 1920. Ba-lint je že sam naznanil, da bo odpotoval iz dežele s poljsko lad-jo Batory. V Clevelandu ima že-no in dva otroka, ki pa bodo ostali v deželi. Njegov brat, ki je bil tudi znan unijski voditelj, je umrl lani, tik pred zasliševanj-ih za njegovo deportacijo.

Himen

V soboto zjutraj ob 10. uri se bosta poročila v cerkvi Our Lady of Angels, 3644 Rocky River Dr., Miss Rose Marie Pennow, hči Mr. in Mrs. W. A. Pennow, in Mr. Joseph C. Miklus, sin Mr. in Mrs. Joseph Miklus iz 3479 W. 63 St.

Prihodno soboto se bosta poročila Miss Betty Jane Klamert, hčerka Mr. in Mrs. James Klamert iz 13126 Bellaire Ave., in Mr. Joseph M. Mirtich, sin Mr. in Mrs. Andrew Mirtich st., 12815 Kirtan Ave. Poroka bo zjutraj ob 10. uri v cerkvi An-nunciation na W. 130 St., po-ročna slavnost po zvečer v JDN domu na W. 130 St.

Novoporočencem čestitamo in jim želimo vse najboljše v za-konskem življenju!

Neslana šala

Včeraj si je neka ženska pri-voščila prav grdo šalo, ko je po-tom telefona naročila in poslala ambulanco na dom Mr. in Mrs. Gasper Bashel na Cherokee Ave., češ, da se tam nahaja bol-nik, ki ga je treba takoj od-peeljati v bolnišnico. Pri Bashel-ovih nimajo nobenega bolnika in prihod ambulance je povzro-čil dokaj razburjenje, ko so skozi okno zagledali ambulanco in videli, da gresta voznik in njegov pomočnik z bolniškim vozom proti vratom.

Taka šala je netaktna, lahko povzroči zle posledice in končno je tako početje kaznjivo.

NOVI GROBOVI

JOHN PRIMOŽIČ

Po 15 let trajajoči mučni bo-lezni je preminil na svojem do-mu, kakor smo že včeraj poro-čali, John Primožič, star 78 let. Stanoval je na 1386 E. 41 St. Doma je bil iz vasi Hrib št. 36, Loški potok pri Ribnici, kjer zapušča brata Lovrenca in več sorodnikov. Bil je član društva Carniola Tent št. 1288 TM.

Tukaj zapušča dve hčeri, Mrs. Marian Heidemann in Mrs. Helen Heidemann, vnuka Charles in več sorodnikov. Soproga Mary je umrla leta 1935. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 8:45 uri iz Joseph Zeletovega pogrebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave., v cerkev Brezmadež-nega spočetja, E. 43 St. in Su-perior Ave., ob 9:30 uri ter na to na pokopališče Calvary v družinskem grobnico.

RUDOLPH C. NOVINC

Včeraj zjutraj ob 2:35 uri je preminil v Huron Rd. bolnišnici Rudolph C. Novinc, p. d. "Dolphe", star 46 let, stanujoč na 726 E. 163 St. V torek zjutraj je šel kot ponavadi na de-lo v Oliver Corp., ko ga je za-vela kap. Odpeljan je bil v bol-nišnico, kjer pa na videz se ni znela njegova bolezen tako ne-varna, da bi slutili, da bo umrl. Rojen je bil v Clevelandu. No-vincova družina je bila med pio-nirji v collinwoodski naselbini, in nad 20 let je vodil gasolin-sko postajo na St. Clair Ave. in E. 163 St. Med vojnim ča-som je šel delat v tovarno Cle-veland Tractor Co. (sedaj Oli-ver Corp.), za katero družbo je delal zdaj sedem let.

Tukaj zapušča soprogo Caro-lyn, rojeno Breskvar, ki je hči pokojnega Johna Breskvarja, dve hčerki Shirley Mae in Ca-rol Lea, dva brata Charles in Edward, pol-brata Joseph Te-kaucič, ter tri sestre Mrs. Fran-ces Torok, Mrs. Celia Heintz in Mildred. Pogreb se vrši v sobo-to zjutraj ob 10:30 uri iz Gr-dinovega Lake Shore pogrebne-ga zavoda, E. 171 St. in Lake Shore Blvd., v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ter nato na pokopališče Calvary.

JOSEPH KADUNC

Včeraj je umrl na svojem do-mu Joseph Kadunc, star 73 let, stanujoč na 1430 E. 41 St. Doma je bil iz Smarja sap, odko-der je prišel v Ameriko leta 1902.

Tukaj zapušča dva sinova in hčer: Joseph ml., Mrs. Anna Theis in Charles, brata John in Tony in druge sorodnike. Po-greb se vrši v petek zjutraj ob 10. uri iz Golubovega pogreb-nega zavoda, E. 47 St. in Supe-rior Ave. na Highland Park po-kopališče.

GEORGE HERAK

Preminil je na svojem domu George Herak, star 73 let, sta-nujoč na 1641 E. 26 St. Doma je bil iz Brasljičev, odkoder je prišel v Ameriko leta 1909. Bil je član društva št. 21 HBZ.

Tukaj zapušča brata Johna. Zena Mary je umrla pred nekaj leti. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 9. uri iz Golubovega pogrebne-ga zavoda, E. 47 St. in Superior Ave., v cerkev sv. Nikola ob 9:30 uri.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
 By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalecu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
 For One Year—(Za eno leto) \$8.50
 For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 For One Year—(Za eno leto) \$10.00
 For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

TEŽAVE Z OVADUHI

Liberalni new-yorški tednik "The Nation" se je spomnil, da obstojajo "nevarne misli." Da zaščiti posamezne sodrujke in druge znane literate, ki v večji ali pa manjši meri še vedno v tej deželi demokracije in svobode gojijo tako zvane "nevarne misli," toda jih rajši držijo zase, je "The Nation" začela objavljati članke podpisane s pseudonimi (lažnimi imeni).

Verjetno je, da je več znanih pisateljev in komentatorjev, ki pod svojim polnim imenom pišejo članke in knjige, v katerih niso izražene nobene "nevarne misli." Ampak kaj se dejansko dogaja v njihovih možganih, ko se zaklepejo v sobe, prižgejo cigareto, ali cigaro in zastrmijo v strop? Nemara v njihovih možganih začnajo delovati te "nevarne misli." Današnji časi so pač taki, da je težko zaupati človeku, ki navidez izgleda, da ne goji nobenih "nevarnih misli," ali pa celo izgleda kot povprečen, lojalen, dobrodušen in popolnoma nemisleč državljan. Skratka, kot se spodobiti. Toda, ali mu se lahko zaupa? Kaj se skriva v njegovih možganih, kakšne subverzivne misli ga mučijo? To je uganka.

Imena anonimnih pisateljev najnovejše serije člankov tednika "The Nation" ne bodo objavljena. Javnost na primer nikoli ne bo vedela, kdo je za tednik od 8. aprila napisal pod pseudonimom "The Observer" poučni članek o ovaduhih. To so ljudje, ki igrajo veliko vlogo; eni jih predstavljajo za heroje in rodoljube, drugi pa menijo, da se ukvarjajo le z delom, ki ni posebno častno, kakor ni bilo na primer častno niti delo Judeža Iškarijota, ki je svoječasno ovadil Jezusa Kristusa tedanji OVRI, GPU, FBI, ali kakor se je že imenovala ustanova, ki je skrbela za lojalnost državljanov.

No, kaj pa pravi "Observer" o tej sorti ljudi? Naj podamo v prostem prevodu njegove "nevarne misli." Tako je povedal:

Prvič se je v političnem življenju Amerike pojavila nekakšna sorta človeka, ki povsod drugih predstavlja simbol razpada družbe. Ovaduh je kar naenkrat bil sprejet kot temeljni kamen v vladnih tozbah, ko se preganja liberalce in radikalce; kot izgleda na poroto nič drugega ne ustvarja tako globok vtis, kot pa takšen odpadli zaveznik obtoženega, ki je z njim delal v stranki, uniji, ali pa v kateri koli organizaciji, h kateri je nekoč pripadal. Uporaba takšnih spreobrnjenih "villainov" bi lahko definitivno bila nevarna in vsled najbolj bojevitiga rodoljublja bom tu podal nekaj sugestij, kako naj se za njih skrbi in jih hrani.

Največje težave, ki jih neka vlada ima z ovaduh, je: na kakšen način jih bo plačala? Šef italijanske policije Mario Schelba na primer plačuje samo za sporočene ovadbe. Agent X pride v urad in zaprišeže, da mu je Dominik povedal, da je snoči bil na nekem podtalnem sestanku. Cena za to je 500 lir. Vse je lično, čisto in zadovoljivo. Agent X medtem spozna, da minevajo dnevi, on pa nima kaj za sporočiti. Uboga zakon spodbujevanja, se zopet napoti v urad in sporoči, da je Salvatore rekel, da je skupaj z Dominikom šel na podtalni sestanek. Zopet 500 lir. Kje se bo to ustavilo? Kaj bo ubogega človeka preprečilo, da si ne bi začel domišljati razne reči o aktivnosti svojega soseda?

V Ameriki se je razvila druga metoda plačevanja. Glavni ovaduh proti Harry Bridgesu je bil na plačilni listi. To ni neobičajno v deželi, ki zaničuje "piecework." Končno so tu pogojji delavcev boljši kot pa so v Italiji. Toda zopet je tu problem. Ovaduh na plačilni listi lahko zavzame eno od dveh stališč. Lahko se kar mirno vsede v foteljo in sploh ne ukvarja z ovadustvom, ali pa v strahu, da ne bo izgubil službo, lahko stori, kar je storil Y pred majhnim re-ameriškim odborom v državi Washington. Y je izjavil, da je neki univerzitetni profesor določenega datuma bil skupaj z njim v sobi v New Yorku, in da so snovali komunistične smerne. Rekord na univerzi pa izkazujejo, da se je tega datuma profesor nahajal v svojem razredu. Oblasti v Washingtonu sedaj obtožujejo Y-a zaradi krive prisega.

Jasno, če vlada želi biti prepričana o naši lojalnosti s tem, da plačuje našim sosedom, naj na nas špijonirajo, bi bile potrebne drastične spremembe pri pogojih vpslitve. Svetujem, naj kongres sprejme zakonsko predlogo, na osnovi katere bi vsak od nas postal vohun. Vsakega prvega v mesecu greste, recimo, v lokalni urad za kontrolo rentov, ki že itak nič ne dela, in zahtevate svoj ovaduški denar. Končno, ovaduh skrbijo za varnost vlade in več kot je

IZ URADA SLOVENSKEGA AMERIŠKEGA NARODNEGA SVETA (SANS)

Četrta konvencija SANSa

Zadnje dni je bil razposlan podružnicam SANSa in drugim poziv za izvolitev delegatov 4. konvencije SANSa, ki se vrši 27. in 28. maja 1950 v Clevelandu, Ohio.

Vsaka podružnica ali organizacija, je upravičena do enega delegata, ako je od zadnje konvencije prispevala najmanj \$50 v upravni sklad SANSa. Podružnice ali organizacije, ki so v ta sklad prispevale več, so upravičene do sorazmerno večjega števila delegatov.

Do enega ali več delegatov so upravičene tudi tiste organizacije, narodni domovi, centralne organizacije, kulturne skupine ter časopisi, ki so direktno ali indirektno materialno ali moralno nudile SANSu svojo podporo v omenjeni dobi.

Ako katera zgoraj imenovanih podružnic, organizacij ali skupin ni prejela takega poziva, pa se smatra, da je upravičena do zastopstva na tej konvenciji, naj se nemudoma javi na glavni urad SANSa in zadevo se bo skušalo kar najbolje mogoče urediti.

Predavanja o Jugoslaviji

Kot znano, sta bila Mirko G. Kuhel, tajnik, in Milan Medvešek, blagajnik SANSa, dalj ča-

sa na obisku v Sloveniji in Jugoslaviji. Vkljub temu, da Milan Medvešek v "Prosveti" opisuje to potovanje, so iz mnogih slovenskih naselbin izrazili željo, da se priredi predavanje, na katerem bi govornik ustmeno in po domače povedal o svojih vtisih in doživljajih za časa potovanja in bivanja v Jugoslaviji. Dosedaj so se taka predavanja vršila v Chicagu, Ill., Clevelandu, O., Springfieldu in Waukeganu, Ill., ki so bila silno zanimiva in poučna.

Prihodnja predavanja, na katerih bo nastopil Milan Medvešek bodo: 30. aprila 1950 v Detroitu, Mich., pod avspicijo podružnice šte. 1 SANS, in 12. maja 1950, v Sheboyganu, Wis., pod pokroviteljstvom društva šte. 344 SNPJ.

Naselbine, ki bi želele imeti tako predavanje, naj se za posajnsila obrnejo na glavni urad SANSa. (Naslov spodaj).

Filmi iz Slovenije

SANS ima lepe in zanimive filme, med katerimi je najbolj zanimiv film "Na svoji zemlji". To je prvi slovenski umetniški film, katerega je izdelal Triglav-Film v Ljubljani. V tem filmu se izraža silna volja, hrabrost in trpljenje našega naroda v borbi za osvoboditev izpod jarma krutega okupatorja.

Nekaj mojih spominov

Piše John Lokar, St.

(Nadaljevanje)

Ampak nekateri ljudje bodo vedno kaj našli, se prepirali in bojevali za to ali pa ono reč. Takrat je nastal velik prepir med farapi sv. Vida in župnikom. V ta boj se nisem hotel vmešati, bil sem rajši neutralen, ampak sem le opazoval te dve stranki. Tako še spominjam ko sem nekega dne stal na tisti strani, kjer se sedaj nahaja SND. Zbralo se je lepo število ljudi na eni strani ulice, na drugi pa zopet precejšnje število nasprotnikov. Pa so se kar čez cesto zmerjali. Na strani, kjer je sedaj SND so bili "kozli" na drugi strani pa "backi", oziroma "ovčice". Tako so se nekaj časa zmerjali, "backi" so kričali na "kozle", "kozli pa na backe."

Te zgodnje prepire in boje omenjam, ker se še danes ni dosti spremenilo. Razlika je le ta, da ta omenjeni boj niso začeli komunisti, socialisti ali pa progresivci.

No, pa se je kljub vsemu tudi dosti koristnega naredilo. V Collinwoodu so se počasi pa sigurno ustanovljale razne podporna organizacije, podporna društva, kulturne ustanove, pevski zbori itd. Nekatera društva so v začetku imela navade, ki bi se nam danes zdele čudne in smešne, tiste čase pa smo vse vzeli zelo resno. Naj na primer omenim, kako smo ustanovili neko podporno društvo, pri katerem smo nosili uniforme, sablje in puške. V teh uniformah smo kakor vojaki paradirali po ulicah z godbo, ki je igrala koračnice. Iz Avstrije so nam preskrbeli tiste velike žnore, ki so jih imeli vojaki pri artileriji. Kadar so bili veliki prazniki, smo tako marširali tudi v cer-

ovaduhov, bolj varna bo vlada. Seveda, otrokom pod šest let starosti, bi se moralo dati le polovico plače.

Prednosti takšnega sistema so očividne. Prvič, sistem je demokratičen, ker nihče ni izvzet in če že hočemo imeti ovaduško državo, bi ne bilo v soglasju z ameriško vestjo, ako ne bi imeli demokratično ovaduško državo. Drugič, odpravilo bi se ozračje suma, ki kot izgleda objema deželo. Ko enkrat že veste, da bo vsak, s katerim govorite, sporočil FBI-ju kaj ste govorili, ne boste sploh več govorili. Doslje so se rodoljubni državljani sramovali, ko so videli kakšne ljudi vlada rabi. Ampak ko se bo enkrat ovadustvo odprlo za vsakega, bo to prenehalo biti sramotno in bolj spoštovani ljudje bi to sprejeli kot svojo kariero.

štvo V boj št. 53 SNPJ, ki je največje društvo SNPJ in vedno podpira vse napredne stvari.

Res, veliko se je tega ustvarilo zadnjih 50 let. To ni tako dolga doba, posebno če vpoštevamo, da je vse to bilo ustvarjeno takorekoč iz nič. Imeli smo požrtvovalne pionirje, ki so se žrtvovali, delali in organizirali. Če danes pogledamo okrog, vidimo sadove povsod, na vseh straneh našega širnega Clevelanda.

Naj mimo grede omenim, da so naši ljudje pokazali razumevanje tudi na zadržnem polju in tako imamo zdaj še tri trgovine Slovenske zadržne zveze. Dalje je v naselbini bila ustanovljena "Enakopravnost", pri kateri je moj starejši sin bil prvi raznašalec. Nesmemo pozabiti, da nam je list dosti pomagal, ko smo gradili SDD. Naši nasprotniki so nas takrat močno napadali, za njih smo že takrat bili boljševeiki, rdečkarji in socialisti. Danes pa nam pravijo, da smo komunisti. No, tako je bilo in tako bo nemara do konca.

Po svojih močeh sem tudi pomagal in se udeleževal pri raznih organizacijah, za katere sem bil prepričan, da so v korist našemu delavstvu. Pri takšnem delu mora človek prestati marsikaj in trpeti krivice. Tudi jaz nisem bil izjema, ampak vse to me ni razočaralo in ne ubilo volje za dobro in napredno delo.

Veliko bi še lahko pisal o svojih spominih, saj se je v življenju toliko tega zgodilo. Toda že sedaj, ko sem omenil le nekatere stvari, se je to opisovanje dosti razvleklo. Končal bom z upanjem, da bodo tudi drugi, posebno starejši in napredni ljudje, opisali kaj iz svojega življenja. Navadno mislimo, da se ni z nami nič posebnega zgodilo, ampak v resnici ima vsak svojo življensko pot, ki jo je vredno opisati. Posebno zdej, ko se naš krog krči in stopajo nove generacije na naša mesta.

(Konec)

KOMUNISTIČNA STRANKA PREPOVEDANA V BOLIVIJI

WASHINGTON, 11. aprila. —Bolivijski predsednik Urrutogaitia je danes podpisal ukaz, s katerim je prepovedano delovanje komunistični stranki in vsem njej podrejenim organizacijam.

UREDNIKOVA POŠTA

Vabilo na skupni koncert Zarje in Miss Klun

Popisani sem že naznanil in povabil vse prijatelje lepega slovenskega delavskega petja na skupni koncert Miss Josephine Klun in pevskega zbora Zarja, mislim pa, da ne bo škodovalo, če tem potom zopet opozorim na to lepo in užitka polno prireditve.

Torej v nedeljo 16. aprila bomo zopet imeli priliko udeležiti se koncerta. Pevski zbor Zarja menda že vsi poznate zaradi njegove vztrajnosti in odlično podanih koncertov v preteklosti. Zarja je že mnogim različnim organizacijam in društvom pomagala po svojih močeh.

S tem zborom Zarja bo v nedeljo sodelovala priznana sopranistinja Miss Josephine Klun iz Pittsburgha, Pa., ki je že nastopila na mnogih proslavah različnih društev in organizacij. Dokazala je na vseh teh nastopih in gostovanjih, posebno v Ohiju in Pennsylvaniji, da je mnogo obetajoča pevka.

Zaradi teh mnogoštevilnih njenih in Zarjinih zaslug ni nič odveč, če vas zopet povabim na koncert, ki bo prihodnje nedelje. Vršil se bo v velikem in lepem Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

Tajništvo SANSa.

Koncert se bo pričel ob 3.30 popoldne. Takoj po koncertu se bo pričelo servirati okusno večerjo, ki jo bodo pripravile naše izkušene kuharice. Občinstvu bodo postregle mlade in pridne pevke ter prijateljice zbora Zarja. Ko pa boste po dobri večerji žejni, se nič ne bojte, kajti naši točaji vam bodo postregli z okrepčilom. Lahko pa se boste tudi pri dobri godbi do mile volje zavrteli.

Za koncert, prosto zabavo in ples je vstopnina prav nizka. Pri blagajni je \$1, v predprodaji pa \$5 centov. Vstopnice dobite v Slovenskem narodnem domu, pri pevcih in pevkah Zarje, ali pa pri podpisaneu. Torej, še enkrat: pridite vsi v nedeljo 16. aprila v Slovenski narodni dom na St. Clairju na koncert Zarje in Miss Josephine Klun!

Anton Jankovich.

ZELEZNICA ZA PREVOZ LADIJ IZ ATLANTSKEGA V TIHI OCEAN

Vlada Zedinjenih držav se je že pred leti obrnila na vladjo Kolumbije, naj dovoli ameriškim inženirjem terenski študij v zvezi s projektom novega plovnega prekopa okrog 400 kilometrov jugovzhodno od Panamskega prekopa med Atlantskim in Tihim oceanom, ki bi bila potrebna zaradi tega, ker lahko v primeru vojne postane panamski prekop za dolgo časa neuporaben, če bi sovražni bombniki poškodovali zapornice.

Medtem pa so začeli ameriški inženirji proučevati drug projekt, ki se zdi na prvi pogled fantastičen, vendar s z njim prav resno ukvarjajo. Gre za prevoz prekoceanjskih ladij, po suhem čez mehiško ozemlje, in sicer čez ožino Tehautepec od Mehiškega zaliva do luke Salina Cruz. Zemeljska ožina Tehautepec je približno 2,500 kilometrov bližja Zedinjenim državam kakor panamski prekop, široka pa je tudi le 240 kilometrov. Čez to ožino, ki je skoraj brez vzpetin, hočejo zgraditi železniško progo s 12 vzporednimi tirji, ki bi bili enako oddaljeni drug od drugega. Zeleznica bi bila torej podobna velikanskemu ranžirnemu kolodvoru z 12 tirji, ki bi segali od Mehiškega zaliva do Tihiega oceana.

Za prevoz velike prekoceanjske ladje bi v suhem doku na enem ali drugem koncu železnice

sestavili iz posameznih delov vozila, ki bi segalo čez vse 12 tirrov in bi bilo široko 33 metrov, dolgo pa po potrebi. Na takem vozilu bi postavili potrebne opore za ladje. V dok bi spustili vodo in vanj zapeljali ladjo na enak način, kakor to delajo, kadar je treba v doku dvigniti ladjo zaradi popravila. Ko bi bila ladja na mestu, bi zaprli zapornico in izčrpali vodo iz doka. Tako bi ladjo postavili na pripravljeno velikansko vozilo.

Na drugi strani ožine bi ladjo zapeljali v drug dok in vanj spustili vodo, ki bi dvignila ladjo z vozila. Tako bi ladja zopet zaplavalala. Po proračunih bi lahko po taki železnici prevažali ladje do 34.000 brutoregistrskih ton z brzino okrog 30 kilometrov na uro. Za prevoz pa bi potrebovali velikanske električne lokomotive, ki bi vsaka imela po 30.000 konjskih moči. Stroške celotnega projekta cenijo na 300 milijonov dolarjev, gradbeno dobo pa na štiri leta.

ZIVLJENJE ALBERTA EINSTEINA

Skoraj ob istem času, ko se je pojavila vest o novi gravitacijski teoriji Alberta Einsteina, je izšla prva avtobiografija velikega učenjaka. Objavljena je v ameriškem zborniku "Albert Einstein—filozof in znanstvenik." Celotna zbirka obsega 781 strani in vsebuje prispevke 25 učenjakov, med katerimi je tudi pet nagradencev z Nobelovo nagrado. Avtobiografija profesorja Einsteina obsega 47 strani, toda ne vsebuje niti besedice o profesorjevi osebni usodi.

Einstein ne navaja niti svoje rodbine niti svojega zakona. Prav tako Einstein ne omenja preganjanja v strani nacističnega režima v Nemčiji, bega v Anglijo in odhoda v Ameriko. Niti ni povedal, kako je dobil Nobelovo nagrado. Profesor Einstein razlaga v svoji avtobiografiji v glavnem osnove svoje filozofije in svoje znanstvene zaključke.

Samo en sam podatek lahko smatramo za oseben v tej avtobiografiji, ki jo je Einstein napisal samo na ponovno prošnjo svojih prijateljev, in sicer tam, kjer pravi: "Bistveno v življenju človeka mojega kova je, kar misli, ne pa, kar počne ali trpi." Na kraju svojega spisa se profesor opravičuje, ker je včasih preoster v razpravljanju s svojimi kritiki in simpatično pravi: "Človek se dejansko lahko prepira samo z brati ali ožjnimi prijatelji, kajti vsi ostali so mu pretujili!"

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

V blag spomin sedme obletnice prerane smrti ljubljene mame

Johanne Cecelich
 ki je svoje mile oči zatisnila za vedno dne 13. aprila 1943

Leto za letom se v večnost livlja s prahom pozabe pokrija stvar, ljubezen do Tebe, mama, pa še vedno živi.

Zaljučni sin Frank

Phoenix, Ariz., dne 13. aprila 1950

OGROMNA NARAVNA BOGASTVA JUGOSLAVIJE

Po površini je Jugoslavija v Evropi na enajstem mestu po številu prebivalstva na desetih milijard prebivalcev, po naravnih bogastvih pa je med prvimi evropskimi deželami

Okoli leta 1877 je sloveči angleški arheolog Arthur Evans, ki se je mudil v Bosni in Hercegovini, zapisal sledeče:

"Zlate žile bosanskih planin, ki so dajale v minulih stoletjih Rimljanom in Dubrovčanom toliko bogastva, odlični rudniki soli v Tuzli veliki premogovni bazeni doline Bosne, rudniki železne rude v Fojnici, rudniki srebrne v Krešovu, bogati kakor kateri koli v Evropi, vse to je zdaj zapuščeno, neobdelano, hermetično zapечатeno. Gradbeni les iz teh bujnih bosanskih gozdov, ki bi lahko prekrivali na stotine ladjedelnice, je leto za letom gnil samo zato, ker reke, ki bi jih lahko napravili plavne, izgubljajo svojo vodo po slapovih in plitvinah."

Temu nekoliko sentimentalnemu opisu pa je še dodal svoje realistično mnenje, "kako dobro bi bilo, da bi angleški in nemški kapital izkoristila ta bogastva."

Kaj so odkrila rudosledna dela po drugi svetovni vojni?

Sodobna znanost meni, da je 26 strateških surovin, po katerih se ceni rudno bogastvo dežele. To so: železo, mangan, molibden, krom, volfram, nikel, aluminij, baker, cin, cink, antimon, živo srebro, platina, nafta, premog, grafit, magnezit, azbest, fluorit, žveplo, pirit, kalij, fosfat, sljuda in jod.

Od naštetih pridobiva Jugoslavija 23 strateških rud, s čemer se ne more pohvaliti niti ena sosednja država Jugosla-

vije, nobena dežela v Evropi, razen Sovjetske zveze.

Ne zadoštuje pa imeti samo vse strateške rude. Važno je, kolikšne so rezerve teh rud. Tudi v tem pogledu je položaj Jugoslavije odličen. Prvi je premog, brez katerega ni industrije in prometa. Že po starih, nepopolnih cenitvah leži v jugoslovanski zemlji 12 milijard ton premoga. Z osvoboditvijo Istre je pridobila Jugoslavija tudi veliki rudnik črnega premoga Raško. Z novim tehnološkim procesom, mešanjem črnega in rjavega premoga z lignitom pa bodo kmalu tudi lahko pridobivali domači koks.

Neizčrpna so tudi ležišča železa. V tem pogledu je Jugoslavija daleč pred evropskimi deželami, na pr. pred Italijo, ki nima ne dovolj premoga, ne železa.

Koliko pa ima Jugoslavija aluminija in drugih važnih kovin, ki v moderni industriji čedalje bolj zamenjujejo železo in jeklo. Glede na ležišča boksita je mesto Jugoslavije prvo v Evropi in peto na svetu, krom prvo v Evropi, šesto na svetu, antimona — prvo v Evropi, četrto na svetu, živega srebra — drugo v Evropi, drugo na svetu, bakra — drugo v Evropi, osmo na svetu, cinka — drugo v Evropi, osmo na svetu.

Molibden, ena najdragocenejših kovin, ki opolemeniti jeklene plošče na vojnih ladjah in tankih, pridobivata v Evropi Jugoslavija in Norveška, drugod na svetu pa samo še v Zed. državah in Kanadi.

Okupator je povzročil rudnikom barvnih kovin neprecenljivo škodo

Ne le, da je rudnike opustošil in poškodoval, marveč je zlasti izropal rude, rudosledna dela je

popolnoma zanemaril, pač pa je izkoristil vse rezerve. Najbolj so trpeli največji rudniki, kakor sta Bor in Treпча.

Naloga ljudske oblasti je bila takoj po osvoboditvi obnoviti stare zmogljivosti, proizvodnjo pa usmeriti tako, da bi dosegla in preseгла predvojno. Le ustvarjalni iniciativi delovnih ljudi Jugoslavije je treba pripisati, da se je proizvodnja bakrene rude že leta 1946 dvignila na 650,000 ton, leta 1948 pa je dosegla 1,050,000 ton in tako preseгла predvojno za 14 odst. To pomeni, da je bila proizvodnja bakrene rude v treh letih povečana za 395 odst.

Vladajoča svetovna trusta sta prepovedala odpiranje novih vrelcev nafte v stari Jugoslaviji

Pridobivanje nafte v stari Jugoslaviji se ni razvijalo zato, ker ni bilo vrelcev nafte, marveč zaradi kartelnih sporazumov med svetovnimi trustoma, ameriškim Standard Oil in nemškim I. S. Farbenindustri. Na podlagi teh sporazumov v Jugoslaviji niso smeli odpirati novih vrelcev nafte. Zato je bila v proizvodnji nafta tudi na zadnjem mestu med evropskimi državami.

Pred vojno je Jugoslavija pridobivala samo 100 ton nafte, za razliko od Romunije, ki jo je pridobivala 6,000,000 ton in SSSR 30,000,000 tonami.

Jugoslavija ima doma tudi vse poljedelske surovine za industrijo in prehrano prebivalstva

Ker ima Jugoslavija vse osnovne surovine doma in jih ni treba uvažati iz drugih dežel, ima vse pogoje za razvoj industrije. V nasprotju z mnogimi evropskimi deželami, Jugoslavija ne prideluje samo dveh, treh tipov živil, kakor Romunija in Ukrajina, marveč uspevajo v Jugoslaviji tudi subtropske rastline. Jugoslavija je glede

na šestem mestu v Evropi, glede pridelovanja koruze pa na drugem mestu v Evropi, za Romunijo in pred ZSSR, ali na šestem mestu v svetu. Na drugi strani pa odlično uspevajo tudi subtropske kulture, bombaž, olive, limone, pomaranče. Glede pridelovanja kopolnje ja na tretjem mestu na svetu za Italijo in ZSSR.

Glede sadjarstva je med bogatimi evropskimi deželami. Nobena dežela na svetu, niti ZDA, ne prideluje toliko sliv, kakor Jugoslavija, in sicer 70,000 vagonov letno.

Glede gozdov je med prvimi evropskimi deželami.

Skozi stoletja so osvajalni tujci gospodarili po jugoslovanskih pokrajinah ter izkoriščali bogastvo in znoj njenih prebivalcev.

Narodi Jugoslavije niso nikdar živeli v miru in sami izkoriščali bogastev svoje domovine. Najprej so se morali boriti proti osvajalnim Turkom, ki so pustili po vzhodnih in srednjih predelih sedanje države. Benetjani so se dokopali do Dalmacije, pozneje so se pojavili osvajalci s severa, Avstrijci in Madžari.

Benetke so zgrajene na hrastih z Velebita in s suženjskim delom Dalmatincev.

Palace na Dunaju in v Budimpešti so gradili z izkupicem od jugoslovanskih pridelkov in živine.

Samo v Srbiji, Črni gori ter Bosni in Hercegovini je bilo 28 velikih vstaj in puntov ter 10 vojn proti raznim osvajalcem.

V stari Jugoslaviji so ropali bogate rudnike angleški, nemški in francoski kapitalisti, med drugo svetovno vojno tudi italijanski, madžarski in nemški okupatorji in šele iz narodno osvobodilne vojne je s svojo trdo, vztrajno borbo in z velikanskimi žrtvami izšel jugoslovanski narod kot zmagovalc.

Kljub neizmernim naravnim bogastvom so ljudje v stari Jugoslaviji živeli v največji revščini

V stari Jugoslaviji je bil nacionalni dohodek na prebivalca najnižji v Evropi. Za Jugoslavijo so bili samo še Bolgari in Albanci.

Jugoslavija je eden največjih pridelovalcev sladkorne pese v Evropi, toda pred vojno je porabil en Jugoslovan na leto samo 4 kg sladkorja. Cel v Albaniji je bila potrošnje sladkorja večja — 4.1 kg.

Glede proizvodnje jekla in železa, podlaga industrializacije je bila Jugoslavija v Evropi na predzadnjem mestu.

Izredno nizek življenjski standard se je zrcalil na kulturnem področju. Po številu nepismenih je bila za Jugoslavijo samo še Albanija. V Jugoslaviji je prišel en radijski aparat na 65 prebivalcev. v Albaniji na 37, v Avstriji na 6.8, v Vel. Britaniji na 4.2, na Islandu na 3.8, na Danskem 3.7 prebivalcev.

Stara Jugoslavija je imela v Evropi največjo umrljivost dojenčkov.

Nizek življenjski standard — posledica izkoriščanja s strani industrijskih držav

Stara Jugoslavija je bila industrijskim državam samo agrarni privesek. Iz dežele so črpale le surovine in zavirale razvoj predelovalne industrije. Pred vojno je bila Jugoslavija četrti proizvajalec boksita, iz

GOSTILNA NAPRODAJ!

Nahaja se na prav prometnem kraju. Zganje, pivo in vino. Za podrobnosti se obrnite na

JOHN KOVAČIĆ
6603 ST. CLAIR AVE
EX 1-1494

katerega se izdeluje aluminij, izvažala pa ga je letno nad 400.000 ton, glede proizvodnje aluminija pa je bila predzadnja dežela v Evropi, saj ga je izdelovala samo 800 ton.

Tuj kapital je imel v rokah ključne pozicije jugoslovanskega gospodarstva. V njegovih rokah je bilo 100% pridobivanja bakra in svinca, 100 odst. pridobivanja boksita, 76.1 odst. pridelovanja sladkorja 55.5 odst. pridobivanja črnega premoga, 60.3 odst. jugoslovanske zmogljivosti elektroenergije, 70 odst. jugoslovanske pomorske tonaže, 100 odst. proizvodnje vžgalice, itd.

Ne samo za izgon okupatorja, marveč tudi, da bi premagali "balkansko" zaostalost in ustvarili pogoje za srečnejše življenje, za industrializacijo dežele, za socializem — se se borili narodi Jugoslavije v narodno osvobodilni vojni

Sele v zadnji vojni so narodi Jugoslavije dosegli končno zmago, ker je bil na čelu narodne osvobodilne borbe delavski raz-

"Society načrt" vam pomaga hraniti!

Pridite. Poučite se o 3-vrstnem načrtu, ki vam bo pomagal graditi hranilno vlogo, ali pa pišite za

PROSTO KNJIZICO s podatki te osebne posluže.

Prosto parkanje ko ste v bančnem uradu, zadaj poslojpa, 127 Public Square

Članica Federal Deposit Insurance Corporation

red s svojo avantgardo Komunistično partijo.

Revolucija še ni končana. Delovno ljudstvo z izrednim pletom gradi socializem, da bi enkrat za vselej izginili leseni plugi in blatni kolovozi, da bodo izkoristili ogromna naravna bogastva.

V nobeni sosednji deželi ni bilo po zadnji vojni takšnega delovnega poleta, kakršnega imajo zdaj v Jugoslaviji.

217 tisoč mladincev in mladink je v sedmih mesecih zgradilo 242 km dolgo železnico Šamarc—Sarajevo!

Od konca leta 1947 so obnovili po vaseh 317,148 poslopij, ki jih je bil okupator med vojno požgal in uničil.

V pridobivanju premoga so v marcu 1949 že dosegli po-

(Dalje na 4. strani)

LEPA FARMA NAPRODAJ

Radi boleznih se počeni proda lepa farma 22 akrov polja in 5 akrov sadovnjaka v Trumbull, Ohio, ne daleč od Thompson ali Geneve. Na posestvu se nahaja lepa in moderna hiša z 7 sobami, nov hlev, hišica za kokoši ter gospodarsko poslopje. Za ceno in druga pojasnila se obrnite na:

JOSEPH KOPINA
546 E. 152nd St., Cleveland 10, O.
Liberty 1-9584

NOVOPOROČENCA

iščeta stanovanje s 3 ali 4 sobami. Sta oba zaposlena ter mirna. Ako ima kdo za oddati stanovanje, je prošeni, da pokliče

EN 1-2065

POHISTVO NAPRODAJ

2-komadni set za družabno sobo, v zelo dobrem stanju. Modre barve Pullman tapetirano.

Za podrobnosti pokličite
EXpress 1-6718

ZELIMO DOBITI

HISO ZA 1 ALI 2 DRUŽINI. CE IMATE NAPRODAJ, pokličite
IV 1-7646
REALTOR

EUCLID POULTRY
549 EAST 185th ST., KE 1-8187 Jerry Petkovšek, lastnik
Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za svatbe, bankete in veselice, itd.
NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

FINE SVETLIKE
(7-way floor lamp), ki se vžigajo na sedem različne načine, dobite zdaj kompletno s senčnikom za samo
\$7.95
Imamo jih le omejeno zalogo—požurite se, ker to je v resnici dober nakup.

STAKICH FURNITURE CO.
Quality at a Price — Easy Terms
Ivanhoe 1-8288—James D. Stakich—16305 Waterloo Road

ANTON INGOLIČ:
MLADA LETA
POVEST
(Nadaljevanje)
V dolgih poletnih dnevih se je vlogarji izprehajala po gozdovih in vinogradih ter premišljevala o njej in Tinetu. In nič ni našla na njem več takega, kar bi jo spravilo v slabo voljo. Vse je bilo tako lepo in dobro! Da, on jo ima rad! Kljub vsemu, saj bi sicer ne bil večasih tako tople in nežne. Sedaj ga razume popolnoma, rada ga ima in ima moči, da bo pripetela, četudi bo krivičen z njo, saj je prepričana, da bo končno vendar spoznal njeno ljubezen in bo postal srečen ob njej. Samo naj pride, da ne bo sa-

DOBRA NOVICA IZ JUGOSLAVIJE
Vsem našim mnogim prijateljem tem potom sporočamo, da smo pretekli teden dobili okrog 12 ameriških potnih listov za potovanje v Jugoslavijo in Italijo. Nekateri potniki bodo potovali z letalom, nekateri bodo šli s ladjo, in nekateri bodo s seboj vzeli tudi svoje avte. To je v resnici razveseljiva novica...
Če ste vi eden izmed onih, ki bi radi obiskali staro domovino letošnje leto, pridite v dotiko z nami takoj. Imamo še nekaj kabin na razpolago za potovanje v avgustu.
Za podatke o potovanju v Evropo ter za jugoslovanske vize, se obrnite na dobro poznanega Mr. Marian Mihaljevich.
Mihaljevich Bros. Travel Bureau
6424 ST. CLAIR AVE.

vidi, kako je razumna in pridna! In zadnje dneve je k temu prišlo še nekaj drugega. Ni dobila mesečnega perila. Vsa zbešana je bila. Ali je nosna? Toda lansko leto, ko se je nekaj prehladila, ji je tudi enkrat izostalo, a naslednji mesec ga je dobila in nič ni bilo. S tem se je potolazila za nekaj časa, toda vedno bolj in bolj je bila zbešana. Kaj pa, če je nosna? Kaj naj napravi? Naj gre k zdravniku? Ali pa naj počaka? O, rada bi imela otroka, a ne sedaj! Potem, ko bi Tine imel službo in bi ne bila več učiteljica, ko bi se mu mogla vsa posvetiti! Kako lepo bi bilo! Toda sedaj, ko živijo v taki revščini, ko je Tine že itak ves obupan, sedaj pa se ga boji! Ko je prišel Tine, mu prve dni ni omenila nič o tem, pozneje pa ji ni bilo nič več slabo, jed ji je dišala kakor običajno in vedno bolj je bila prepričana, da bo

gotovo kakor lansko leto. In polagoma je popolnoma pozabila. Nič je ni moglo spraviti v slabo voljo. Sama nežnost in ljubeznivost jo je bila. Ko je zjutraj Tine še spal, dasi je izza vseh špranj že sililo sonce v sobo, je vzela k sebi Martico, ki je navadno zgódoma začela žlabrodati, in ji natihome kaj pripovedovala, da je utihnila. Ali pa ji je prinesla knjigo s slikami in sta jo obe gledali. Najčeste pa je vstala in odšla z Martico v kuhinjo. Potem pa je od časa do časa odprla vrata v sobo, in ko je videla, da Tine že bedi, mu je prinesla zajtrk. Marta pa je sedla na njegovo posteljo in ga gledala. Čez čas je prišla še Martica, ga ujela za roko in ga vlekla s postelje. "Oč, gleva po gobe in jage!" Tako sta sedeli ali stali tam ob njem in ga gledali z veseljem in ljubeznijo, on pa ni imel za njiju drugega ko rahel, komaj viden nasmeh.

Toda Marta ni obupala. Vedela je, da je Tineta zadela Jeričina in Tončkova smrt, žalost, ki vlada doma, in potem to večno brezdelje in brezupnost, v kateri živi že vse leto. Zdel se ji je kakor težak bolnik, s katerim mora ravnati oprezno in nežno. Vse je storila po njegovi volji in kljub temu, da je bil Tine tako zaprt in mrk, kakor da niti ne vidi ljubezni, s katero ga obdaja, ji je bilo vendar lepo. Včasih pa se kar ni mogla premagati, planila je k Tinetu in ga objela. O, Tine! Tine! Kako ga ima rada! Naj pozabi na vse in naj vidi, da je spet tista Marta kakor nekoč! Tine pa se je samo smehljaj, je pobožal po laseh in ji rekel kako besedo. V njem je bilo vse zmedeno, da se ni mogel najti. Da bi mogel nekam daleč in bi vse premislil! Zadnje tedne ni več mislil, ker

je bil ves zaposlen z delom in ves prevzet od groze. Toda sedaj, ko je bil že nekaj dni na Ogleňaku, se je vse to premaknilo nekam daleč od njega in je stopilo preden spet tisto, kar ga je vsa leta natihome vznemirjalo in ga je nedavno popolnoma prevzelo. Dora! Sedaj, ko je Marta tako dobra z njim, mu je še težje. Včasih si kar želi, da bi bila kakor pred meseci, da bi se sprla in bi se lahko ves predal svojim mislim. O, sedaj ve, da res ne bo mogel nikoli iz tesnega kroga, v katerem živi, da si ga ne bo nikoli upal razkleniti in oditi! Marta se mu bo smilila, njena vdanost in ljubezen ga bo pridrževala, a popolnoma pridobiti ga ne bo več mogla. Vedno in vedno bo nekaj v njem, česar si Marta nikoli ne bo mogla osvojiti. Poleg tega pa ne bo šel od nje, ker si ne bo upal materi in očetu povzročiti novega gorja. Nima volje, nima moči. Knjige so mu oboje ubile. Zakaj pa je bil kot deček po-

FERDO GODINA:

BELE TULPIKE

ROMAN

(Roman je bil spisan leta 1941)

(Nadaljevanje)

"Reba je vaši materi pomagala, ko ste imeli obisk. Stopila je z juho v hišo. Mati so sedeli pri peči in jokali. Ženska je pa ženska. Pri vratih namreč je potlej prisluskovala. To grdo navado ima že od nekdaj," se je opravičeval štef.

"Prav je imela," sem mu dal poguma.

"Cotlin so o vas govorili. 'Mislim, da bo dobro zdaj, so rekli, take družbe ne bo imel v Turnišču. V Lendavi so ga pa popolnoma pokvarili. Krampač ni nič dobrega. Dekan je imel z njim velike spore. Žide brani, ta človek, žide. Celo židovsko sinagago je pomagal zidati!'"

"Ko je bil majhen, je bil tako priden. Bil je pri vas več kot doma," je rekla vaša mati. Štefu se je vodilo, da nekaj skriva, kajti ni me pogledal, le soplel je pred seboj in si od časa do časa nepotrebno stresel predpasnik.

"Mene bi Cotlin živega zakopal." Rekel sem to, čeprav mi je očitala vest, da pred laikom tega ne bi smel povedati. Toda skrivnost Cotlinovega obiska sem moral poznati. Štef je trdovratno molčal.

Sonce je sijalo skozi odprta vrata, prah se je dvigal od tal. Polena so enakomerno padala na oslco, mimo hiše pa so drdrala kola. Naš dom je bil prazen in pust. Nič življenja ni bilo več tu.

"Še dobro, da Cotlin ni nič drugega rekel," sem vlekel iz njega.

"Da," je dejal težko. "Brunerjevo židovko ste imeli radi." "To je rekel Cotlin?" sem vzdrltel. Vsa kri mi je šinila v lice. "Kaj pa mati, kaj so rekli?" sem hlatal.

"Ne morem verjeti, da bi se Arpad spozabil tako daleč," so menili po dolgem molčanju. "Mati, res je," je dejal Cotlin. "Mi vse dobro vemo. Škof ga je po božji previdnosti rešil nesreče, ki mu je grozila!"

V hlevu je nastalo mučno ozračje.

URADNIKI DRUŠTVA "NAPREDNI SLOVENCİ" ŠT. 5 SDZ

Društvo "Napredni Slovenci" št. 5 SDZ ima sledeče uradnike za leto 1950: Predsednik Andrej Tekauc, podpredsednik John Stefe, tajnik Matthew Debevec, 1287 E. 169 St., tel.: IV 1-2048, blagajnik Tom Kraich, zapisnikar Frank A. Turek, nadzorniki: Charles Koman, Frank Stefe, John Nestor.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. zjutraj v sobi št. 3, staro poslopje Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

Podr. št. 5 Slovenske moške zveze

Uradniki za leto 1950
Predsednik John Sever
Podpredsednik Frank Cesnik
Tajnik-blagajnik Tony Krampel, 1003 East 66th Place., Telefon: UT 1-8387.
Zapisnikar Frank Kuhar
Nadzorni odbor: Frank Kuhar, Tony Petkovšek in Louis Erste.
Zastopniki za Federacijo SMZ: Frank Cesnik, Tony Krampel, in Louis Erste.

Seje se vršijo vsako 3. soboto v mesecu, soba št. 4 Slov. nar. doma na St. Clair Ave., ob 8. zvečer. Tajnik pobira assessment vsakega 25. v mesecu v SND.

glavi. Visok, lep človek, ki je sedel zadaj, je z lahkoto vstal ter vrgel odejo z nog. Stopil je s kočije. Škornji so se mu svetili. Zapel si je suknič, ki se mu je prilegal k telesu. Bil je to človek mojih let. Kočijaž ga je, nagnjen s svojega kozla, napeto gledal.

Ko je neznanec odprl vrata v sobo, je obstal na pragu, za hip izgubil čelo in šel z očmi po sobi. Zavidal sem ga za njegovo vedenje, za zdravje, za vse, kar je bilo na njem. Nisem mogel odtrgati oči od njega, čeprav sem vedel, da se bova s pogledi srečala. Za hip je osupnil, ko me je zagledal, nato je vstopil v sobo, zaloputnil z vrati, ne da bi pri tem pazil, kako bodo počila. Šel je med mizami proti meni. Pred menoj se je ustavil, nalahko počil s petami in trgnil s telesom. Vzel je sportno kapo z glave, jo držal v roki in sklonil glavo. Dal mi je prostor, da vstanem in da mu odzdravim tako, kakor se spodobi.

To sem storil.

"Vendel Karol, upravitelj grofovskih posestev."

"Kaplan Zrim," sem dejal kratko. Segla sva si v roke. Prijel je stol. "Saj dovolite," je dejal in me pogledal.

"Slišal sem o vas," je rekel vljudno, ko je sedel. Opazil sem, da pri govoru vleče desno obrv višje nego levo. Opazovala sva se med pogovorom, ki se je začel tako iznenada.

Priročno je potegnil svetlo dozo iz gornjega žepa na sukničju, jo odprl in mi ponudil cigarete. Rataj se je počasi približal.

(Dalje prihodnjič)

Ogromna naravna bogastva Jugoslavije

(Nadaljevanje s 3. strani)

vpričeje 12 milijonov ton za razliko od predvojnega 6,068,000 ton.

V pridobivanju premoga so v marcu 1949 že dosegli povpreje 12 milijonov ton za razliko od predvojnega 6,068,000 ton.

V proizvodnji železa in surovega jekla so dosegli že 450.000 ton letno, to je dva in pol krat več kakor pred vojno.

Kmalu bo končana graditev šestih velikih sistemov hidrocentral. Največji sistem na sektorju Jablanica—Lana bo imel 400,000 HP in bo med največjimi hidrocentralnimi v Evropi. Z električno energijo bo preskrboval, veliki aluminijški kombinat pri Mostaru.

Celotna proizvodnja električne energije je znašala 1939 leta 1,137,530,000 kilovatov, l. 1948 pa že 2,007,305,000 kilovatov.

Bitka za nafto že rodi prve sadove. Našli so nove vrelce, znatno bogatejše, kakor so dosedanji. Prihodnje leto bodo pridobivali iz domačih vrelcev že dovolj nafte za svoje potrebe.

S proizvodnjo rafiniranega svinca so dosegli že 70,000 ton, to je, količino, ki je predvidena že za zadnje leto petletnega plana. Tako je zdaj Jugoslavija glede pridobivanja svinca prva država v Evropi, in pred njo so na svetu samo še ZDA, Avstralija, Mehika in Kanada.

Zgradili so več velikih tovarn, med katerimi so največje tovarne hidravličnih strojev "Lito-stroj" v Ljubljani, tovarna generatorjev "Rade Končar" v Zagrebu in tovarna orodnih strojev v Železniku.

Od leta 1946 do konca leta 1948 so zgradili v Jugoslaviji

1041 km novih železniških prog, na leto pa povprečno 347 km. Dočim so v stari Jugoslaviji zgradili v 32 letih samo 1102 km novih prog, oziroma 30 km letno. Torej so v novi Jugoslaviji zgradili v treh letih toliko novih železnic, kakor v stari Jugoslaviji povprečno v 23 letih.

Industrializacija tako popolnoma izpreminja lice jugoslovanske dežele.

Ze zdaj je v Jugoslaviji v socialističnem sektorju 20 odstotkov zemlje

Do druge svetovne vojne se je v Jugoslaviji ukvarjalo s poljedelstvom več prebivalcev kakor v kateri koli drugi evropski deželi. To razmerje pa se hitro izpreminja. V Sloveniji se je število industrijskih delavcev v treh letih povečalo na 367,427. Pred vojno je bilo v Sloveniji zaposlenih v industriji 45% prebivalcev, v kmetijstvu pa 55% po vojni pa je Slovenija to razmerje obrnila, da je v industriji zaposlenih 55% prebivalcev.

Jugoslovansko vas je zajelo široko zadrugno gibanje in preko zadrug splošnega tipa se na stotisoče siromašnih in srednjih kmetov vključuje v zadrugne viš-

jega tipa: ti kmetje izročajo svojo zemljo socialističnemu sektorju kmetijstva. Ze zdaj je v Jugoslaviji v socialističnem sektorju 20% zemlje.

Hitro se je dvignila tudi kulturna raven življenja v Jugoslaviji

Medtem ko je bilo pred vojno nepisanih 45% celotnega števila prebivalstva, jih je zdaj samo še 15%.

Celotna naklada dnevnikov v stari Jugoslaviji je znašala 384,900 izvodov, l. maja 1949 pa je bilo v Jugoslaviji v prodaji 1,350,000 izvodov dnevnikov, torej tri in pol krat več kakor pred vojno.

Pred vojno v Jugoslaviji umetniških filmov sploh niso izdelovali, zdaj pa so jih izdelali že osem in nad 120 dokumentarnih.

Kinematografov je bilo pred vojno v Jugoslaviji 440, zdaj pa jih imajo že 713.

Prvi sadovi petletke nenehoma vzpodbujajo jugoslovanske delovne ljudi, da čimprej privedejo Jugoslavijo iz "balkanske" zaostalosti na pot socializma, na pot popolne neodvisnosti in svobode!

POSILANO (SANSU—CHICAGO)

Kandidatinja za državno zakonodajo

Edythe F. Lineker

Pri primarnih volitvah, ki se vršijo v Clevelandu dne 2. maja 1950, bo kandidirala na demokratski listi Edythe F. Lineker za državno zakonodajo.

Kandidatinja Lineker je vdova in živi na 1798 Crawford Rd. v Cleveland je prišla iz Ann Arbor, Mich., kjer je graduirala leta 1927 iz michiganske univerze. Tu je prevzela službo učiteljice v Shaker Heights High šoli. Ko je čez leto dni zapustila to službo, je sprejela važno službo v oddelku za izdelovanje rib v tiskarni Corday & Gross Co. V službi te družbe po 22 letih se nahaja še danes. Vsled pomankanja delavskih moči, je med vojno vršila tudi razna poslovna dela v uradu poleg rednega dela pri risanju. Odkar se je družba leta 1945 reorganizirala, pa ima službo upraviteljice.

Mrs. Lineker je poročila Robert J. Lineker 29. maja 1940. V drugi svetovni vojni je služil pri zračni sili ter je tekom službe dobil težke poškodbe, ki so ga pustile onemoglija in radi katerih je umrl 21. oktobra 1947.

Dasiravno je bila kandidatinja Lineker zaposlena za raznim deli, se je vedno zanimala za socialne probleme in koristno vladno delo. Po smrti moža se je odločila kandidirati za mestno zbornico v 20. vardi, ker je čutila, da njena varda nujno potrebuje dobro zastopstvo v zbornici, ki bi nudilo vsaj nekaj pozornosti in koristi. Kandidirala je na demokratski listi ter je zbrala bitko pri primarnih volitvah.

Njena prizadevanja so vedno na strani onih, ki so v potrebi. Kot kandidatinja za državno zakonodajo, kandidira na podlagi sledečih točk, ki jih zagovarja:

Za povečanje apropriacij, da se omogoči gradnja in vzdrževanje večjega števila javnih institucij z dovoljšnjim štabom za oskrbo slaboumnih.

Za minimalne plače učiteljev in za povečanje izobraževalnega programa.

Za pravično uposlitev brez vsakršnih diskriminacij.

Za spremembo postav, tikajočih se služb pod civilno upravo.

Kot vdova člana A. F. of L. Steamfitters unije, se naravnoma tudi za probleme in težave delavstva. Ravno tako, ker je bil njen pokojni mož veteran druge svetovne vojne, smatra, da so težkoče veteranov glede zaposlitve, itd., zelo važne, ter da bi se jim moralo posvečati čim večjo pozornost.

Priporoča se cenjenim državljanom in državljankam, da pri primarnih volitvah dne 2. maja 1950 oddaste vaš glas za EDYTHE F. LINEKER za državno zakonodajo.

Napravite križ pred njenim imenom X EDYTHE F. LINEKER.

Zavarovalnina
proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami
ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA
DANIEL STAKICH
AGENTURA
15813 WATERLOO RD.
KE 1-1934

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

The May Co's Basement Razprodaja! ČRNI NORZON

ŽENSKI CASUAL

1.59

Čevlji, vredni veliko več!

Prava vrednost za samo 1.59! Norzon, čudežno blago kot sukno, se skoro ne obrabi. Bogato, bleščeča črna barva-s širokim pasom. Lepo izrezljani robi. Narejeni potom California procesa, ki zagotavlja udobno nošo. Izvrstni za hojo ali stojo. Mere 4 do 9, srednje široke.

Basement oddelek s čevlji

Pošta in telefonska naročila sprejeta dokler zaloga traja— Pokličite CHerry 1-3000

SEDAJ-NOVO

Pisano Rayon-Spomladansko Crepe blago

v novih spomladanskih in poletnih vzorcih

64^c jarda

Na slehernemu jardu tega blaga, ki se tako lepo pere, imate velike prihranke. Dobite ga v novih spomladanskih in poletnih vzorcih in barvah. Je zelo primeren za obleke, bluze itd. Vse blago je 39 inčev široko.

Zal-ne sprejemamo poštnih in telefonskih naročil
Basement oddelek s blagom na jarde

Prijazno vabilo na

Koncert

Pevskega zbora 'Zarja' in Josephine Klun

IZ PITTSBURGH, PA.

V NEDELJO, 16. APRILA 1950

v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

PRIČETEK OB 3.30 URI POPOLDNE

Zvečer ples in prosta zabava IGRA PINTAR'S ORCHESTRA

Vstopnina v predprodaji 85c, pri blagajni \$1, za ples 75c

ZA SPLOŠNO POSTREŽBO BO PRESKRBLJENO ZA VSE.

ZARJA VAS VABI NA OBILNO UDELEŽBO.